

Τεχνικές διδασκαλίας της ελληνικής γλώσσας σε πρόσφυγες & μετανάστες μαθητές

Συντονίστρια Θεματικής Ενότητας 8:

Δ. Φιλιππάτου

Συντελεστές πακέτου υλικού:

Δ. Φιλιππάτου, Μ. Βίτσου, Α. Χατζηδάκη

Ομάδα εκπαιδευτικού υλικού:

Ρ. Κίτσιου, Σ. Τσιώλη, Μ. Μαλλιαρού, Η. Μ. Παντελούκα, Κ. Ρακιτζή

Επιστημονικός Υπεύθυνος:

Γ. Ανδρουλάκης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ UNICEF-TTR-TIC
Επιμορφωτικό πρόγραμμα για
εκπαιδευτικούς
που εμπλέκονται στην
εκπαίδευση παιδιών
προσφύγων

Σχεδιασμός τεχνικών

- «Τι θα κάνουμε;»
- βασικές ερωτήσεις:
 - Είναι χρήσιμο αυτό που θα διδάξουμε;
 - Μπορούμε να το προσαρμόσουμε ώστε να είναι κατάλληλο για την ομάδα-στόχο;

Προσαρμογή μεθόδων/τεχνικών (ανάλογα με τις ανάγκες της συγκεκριμένης περίπτωσης)

- Ανάλογα με
 - τη διάρκεια
 - τον χώρο
 - τα στάδια της δραστηριότητας
 - το μέγεθος της ομάδας/τάξης

Τεχνικές που βασίζονται

- στον διάλογο και στην προφορική επικοινωνία
- στη δραματοποίηση, τη γλώσσα του σώματος και τις εκφράσεις
- στη χρήση νέων τεχνολογιών
- στις κατασκευές
- στα παιχνίδια
- στη συμμετοχή σε δραστηριότητες σε εξωτερικό χώρο

Τεχνικές που βασίζονται στο διάλογο & στην προφορική επικοινωνία

- Παιχνίδια ρόλων
- Καταιγισμός ιδεών
- Συνεντεύξεις
- Language/culture tandem
- Debate
- Αφήγηση ιστοριών

Τεχνικές που βασίζονται στη δραματοποίηση, τη γλώσσα του σώματος & τις εκφράσεις

- Μίμηση
- Θεατρική παράσταση
- Θέατρο σκιών
- Χορός & μουσική

Τεχνικές που βασίζονται στη χρήση νέων τεχνολογιών

- Ταινίες
- Video clip/CD
- Ραδιοφωνική εκπομπή
- Blogs

Εργαλεία για τον εκπαιδευτικό στο διαδίκτυο

- Kahoot: <https://getkahoot.com/> (Kahoot! is a game-based learning and trivia platform)
- Σταυρόλεξα: <http://www.puzzle-maker.com/>
- Worksheets για διάφορα θέματα (στα αγγλικά):
<https://worksheets.theteacherscorner.net/>
- Δημιουργία επιτραπέζιων παιχνιδιών:
<http://www.toolsforeducators.com/boardgames/>
- Κάρτες Bingo: <http://myfreebingocards.com/>

Τεχνικές που βασίζονται στα παιχνίδια

- Κατασκευές με τουβλάκια
- Επιτραπέζια
- Κουίζ
- Παζλ
- Bingo
- Pictionary
- Uno
- Lego

Τεχνικές που βασίζονται τις κατασκευές

- Ζωγραφική
- Μαριονέτες
- Μοντελισμός
- Κολλάζ
- Comics/cartoons
- origami

Τεχνικές που βασίζονται στη συμμετοχή σε δραστηριότητες σε εξωτερικό χώρο

- Διαγωνισμός ταινιών
- Μουσικές δράσεις
- Αγώνες σπορ
- Μαγειρική/φεστιβάλ μαγειρικής
- Εκπαιδευτικές επισκέψεις (μουσεία κλπ.)
- Job shadowing
- Εκθέσεις ζωγραφικής/φωτογραφίας

Tips για τον/την εκπαιδευτικό

- Δημιουργήστε φιλικό κλίμα ώστε οι μαθητές να αισθάνονται ασφαλείς και να μην φοβούνται να ρισκάρουν ή να κάνουν λάθη.
- Ακολουθήστε μια καθημερινή ρουτίνα.
- Χτίστε πάνω στην προηγούμενη γνώση των μαθητών.
- Επαναλάβετε λέξεις/φράσεις-κλειδιά συχνά ώστε να είστε βέβαιοι/ες ότι έγιναν κατανοητές.
- Παρουσιάστε με πιο αργό ρυθμό.
- Συνδέστε το περιεχόμενο του μαθήματος με την αληθινή ζωή (πολύ σημαντικό!).

- Σπάστε την πληροφορία σε μικρότερα, διαχειρίσιμα κομμάτια.
- Αναδιατυπώστε χρησιμοποιώντας απλή γλώσσα, ειδικά μετά από ανάγνωση κειμένων.
- Δώστε χρόνο στους μαθητές για να απαντήσουν.
- Έλεγχος του καινούριου λεξιλογίου: πρέπει να είναι απλοποιημένο, αλλά να συμπεριλαμβάνει τους σημαντικούς όρους. Το καινούριο λεξιλόγιο πρέπει να εισάγεται με ξεκάθαρο τρόπο και να ενισχύεται.
- Σχεδιάστε μαθήματα που ενσωματώνουν γλώσσα & περιεχόμενο.
- Ενθαρρύνετε τους μαθητές να διαβάζουν και εκτός τάξης, δανείστε τους βιβλία κλπ.

- Όταν εισάγετε ένα καινούριο κεφάλαιο χρησιμοποιήστε τεχνικές όπως: δείξτε ένα σχετικό κλιπάκι από ταινία, συζητήστε τα βασικά θέματα, πείτε στους μαθητές ποιο είναι το θέμα του κεφαλαίου και ενισχύστε το ενδιαφέρον τους συνδέοντάς το με προσωπικές εμπειρίες δικές σας/της τάξης, διαβάστε κομμάτια του κειμένου φωναχτά καθώς οι μαθητές παρακολουθούν.
- Επιτρέψτε τη χρήση της Γ1 για επεξηγήσεις.
- Επιτρέψτε τη χρήση λεξικών στη μητρική γλώσσα των μαθητών ή εφαρμογών στο κινητό κατά την ανάγνωση κειμένων.
- Χρησιμοποιήστε πολλές χειρονομίες & εκφράσεις του προσώπου.
- Παρέχετε οπτική υποστήριξη: εικόνες, διαγράμματα, πραγματικά αντικείμενα [μια εικόνα= χίλιες λέξεις].

- Βάλτε τους μαθητές να δουλέψουν σε ζευγάρια. Εξηγήστε ξεκάθαρα τη διαφορά της συνεργατικής εργασίας κατά την οποία και οι δυο μαθητές συνεισφέρουν & μαθαίνουν σε αντίθεση με την απλή αντιγραφή από το διπλανό μας.
- Αξιοποιείτε τη διδασκαλία σε ομάδες.
- Παίξτε παιχνίδια ρόλων, θεατρικό παιχνίδι, τραγούδια, φτιάξτε σκηνικά
- Πάντα ανακεφαλαιώνετε τα βασικά σημεία του μαθήματος στο τέλος.
- Σκεφτείτε δραστηριότητες που αναδεικνύουν τις ικανότητες των μαθητών χωρίς να απαιτούν πολλή γλωσσική γνώση.

- Μην διδάσκετε λεξιλόγιο & γραμματική αποπλαισιωμένα.
- Υπενθυμίζετε στους μαθητές να ρωτάνε αν δεν καταλαβαίνουν (δεν είναι αυτονόητο, ειδικά για μαθητές από Ασιατικές κουλτούρες).
- Διδάξτε θέματα που είναι σχετικά με τις ανάγκες τους.
- Διδάξτε στοιχεία της ελληνικής κουλτούρας που θα τους βοηθήσουν να καταλάβουν και να συμμετέχουν στην ελληνική κουλτούρα & κοινωνία (π.χ. πως να αρνούμαστε μια πρόσκληση).
- Βεβαιωθείτε ότι οι δραστηριότητες, οι εξεταστικές δοκιμασίες και τα κριτήρια βαθμολόγησης που χρησιμοποιείτε ανταποκρίνονται στο γλωσσικό επίπεδο των μαθητών σας.

- Ενσωματώστε όλες τις δεξιότητες σε κάθε μάθημα (παραγωγή προφορικού λόγου, κατανόηση προφορικού λόγου, παραγωγή γραπτού λόγου, κατανόηση γραπτού λόγου).
- Δώστε στους μαθητές επιπλέον υποστήριξη όταν παρουσιάζετε πληροφορίες: παραφράστε για να βοηθήσετε τους μαθητές να κατανοήσουν βασικές έννοιες, οργανώστε τις επεξηγήσεις και τονίστε τις σημαντικές πληροφορίες και τη μετάβαση μεταξύ εννοιών, πχ. Το πιο σημαντικό που πρέπει να θυμάστε είναι... τώρα πάμε στο...
- Ενθαρρύνετε τους μαθητές να ηχογραφούν το μάθημα ή ηχογραφήστε το εσείς με το πρόγραμμα Panopto (άδεια?).
- Δώστε χρόνο για ερωτήσεις στο τέλος του μαθήματος.

Ενθάρρυνση συμμετοχής

- Ξεκαθαρίστε τι περιμένετε από τους μαθητές αναφορικά με τη συμμετοχή τους, βάλτε κανόνες για τη συμμετοχή και τη συζήτηση μέσα στην τάξη.
- Σχεδιάστε προσεκτικά τις ερωτήσεις: ρωτήστε ένα πράγμα κάθε φορά και δώστε χρόνο να το σκεφτούν και να απαντήσουν.
- Σκεφτείτε πόσο περίπλοκες είναι οι ερωτήσεις σας: ζητάτε από τους μαθητές να θυμηθούν πληροφορίες, να εφαρμόσουν γνώσεις, να σκεφτούν αναλυτικά, να συνθέσουν, να αξιολογήσουν;
- Σκεφτείτε αν τους ακούτε προσεκτικά: τους δίνετε χρόνο να εκφραστούν, είστε συγκεντρωμένοι σε αυτά που σας λένε, προσέχετε τις αντιδράσεις τους;

Λόγος εκπαιδευτικού

- Μιλήστε όσο λιγότερο γίνεται, ενθαρρύνετε τους μαθητές να μιλήσουν.
- Χρησιμοποιήστε ξεκάθαρες, απλές οδηγίες, τις οποίες επαναλαμβάνετε (π.χ. κάτσε).
- Μην μιλάτε γρήγορα & μιλήστε πιο αργά αν δείτε ότι χρειάζεται.
- Υποστηρίξτε τις οδηγίες για δραστηριότητες/ασκήσεις κλπ. με οπτικό υλικό.

Διδασκαλία γραπτού λόγου

- Βάλτε στόχους για την εργασία που αναθέτετε και ξεκαθαρίστε τα κριτήρια αξιολόγησης που χρησιμοποιείτε.
- Δείξτε στους μαθητές παραδείγματα εργασιών άλλων μαθητών.
- Βεβαιωθείτε ότι κατάλαβαν την έκταση της εργασίας και τότε πρέπει να σας την παραδώσουν.

Διδασκαλία γραπτού λόγου

- Ακολουθείστε υποβοηθούμενη ανακάλυψη γνώσης-σκαλωσιά μάθησης (scaffolding)
- Διδάξτε την οργάνωση του κειμένου & τα γλωσσικά στοιχεία διαφορετικών τύπων κειμένων μέσα από ποικιλία δραστηριοτήτων.
- Φτιάξτε κείμενα μαζί με τους μαθητές.
- Χρησιμοποιείτε κοινές εμπειρίες (π.χ. εκδρομές) για να γράψετε κείμενα στην τάξη.

Διδασκαλία γραπτού λόγου

- Χρησιμοποιήστε φωτογραφίες, εικόνες κλπ. στα αρχικά στάδια ανάπτυξης του γραπτού λόγου.
- Βάλτε τους μαθητές να γράψουν κείμενα σε ζευγάρια/ομάδες.
- Ενθαρρύνετε την παραγωγή λόγου για πραγματικούς σκοπούς (π.χ. άρθρο στη σχολική ιστοσελίδα).
- Διδάξτε το σχετικό λεξιλόγιο μέσα από συγκεκριμένες δραστηριότητες (παιχνίδια, κουίζ κλπ.).

Τεχνικές για κατανόηση γραπτού λόγου

- Κάντε ερωτήσεις κατανόησης κειμένου που βοηθούν τους μαθητές να αξιοποιήσουν τις δικές τους εμπειρίες/προηγούμενη γνώση.
- Ζητήστε από τους μαθητές να πουν τι κατάλαβαν με δικά τους λόγια.

Thank you!